

Ιαπωνικοί Κήποι

Ζώγκου Γεωργιάννα Α2

Κοσμά Ιφιγένεια Α2

Λάζαρη Ειρήνη Α2

Ρίζου Ελισάβετ Α3

Τσιλιβαράκος Κυριάκος Α4

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Περίοδοι Ιαπωνικών κήπων
- Είδη κήπων
- Χαρακτηριστικά κήπων
- Επίλογος
- Πηγες

Εισαγωγή

Ένα από τα μεγαλύτερα αρχιτεκτονικά επιτεύγματα της Ιαπωνικής παράδοσης είναι οι Ιαπωνικοί κήποι. Με το πέρασμα των χρόνων εξελίχθηκαν σε μορφή τέχνης και συνδέθηκαν τόσο με τη θρησκεία όσο και με την καθημερινότητα των ανθρώπων. Με αυτό το θέμα αποφασίσαμε να ασχοληθούμε και να μελετήσουμε την τεχνοτροπία και το συμβολισμό των Ιαπωνικών κήπων. Ο σχεδιασμός των κήπων είναι για τους Ιάπωνες μορφή τέχνης που εξελίσσεται εδώ και 1000 χρόνια και βασίζεται στη φιλοσοφία και τέχνη του Zen. Βασικές αξίες & χαρακτηριστικά των γιαπωνέζικων κήπων έχουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό διαμορφωθεί από την Κινέζικη κουλτούρα και παράδοση.

Περίοδοι

Οι παραδοσιακοί Ιαπωνικοί κήποι βρίσκονται συνήθως σε βουδιστικά μοναστήρια ή σιντοϊστικά ιερά, είναι δηλαδή στενά συνδεδεμένοι με τη θρησκεία. Όπως συνέβει και με τη γνωστή σε όλους μας, τέχνη των μπονσάι, πολλά στοιχεία των παραδοσιακών ιαπωνικών κήπων φαίνεται πως εισίχθησαν από την Κίνα και την Κορέα κατά την διάρκεια της περιόδου Asuka (538-710). Κατά την περίοδο Heian (794-1185) όμως παγιώθηκαν πολλά από τα χαρακτηριστικά των Ιαπωνικών κήπων.

- Οι ιαπωνικοί κήποι διαχωρίζονται ανάλογα με την περίοδο κατασκευής τους σε:
- Κήπους Αρχαίας Ιαπωνίας
- Κήπους Περιόδου Heian
- Κήπους Περιόδων Kamakura και Muromachi
- Κήπους Περιόδων Azuchi-Momoyama
- Κήπους Περιόδου Edo
- Μοντέρνους κήπους

Αρχαία Ιαπωνία

- Είναι ένας από τους παλαιότερους αρχιτεκτονικούς ρυθμούς ιαπωνικού κήπου, που είχαν ως τοποθεσία ιερά εδάφη και όπου τα βότσαλα συμβόλιζαν τους ανθρώπους. Το είδος αυτό διατηρείται μέχρι σήμερα κατά βάση σε αρχαίους ναούς Shinto όπου τα κτήρια περιβάλλονται από μεγάλες ποσότητες άτακτα τοποθετημένων βότσαλων.

Περίοδος Heian

Οι κήποι της περιόδου αυτής χρησιμοποιούνταν για τεράστιες δεξιώσεις, βαρκάδες και ψάρεμα. Μπορεί κανένας από τους αυθεντικούς Shinden (είδος κήπου) κήπους να μη διασώζεται μέχρι σήμερα, όμως οι περισσότερες από τις μεγάλες λίμνες τους έχουν ενταχθεί σε μετέπειτα κατασκευασμένους κήπους.

Περίοδος Kamakura - Muromachi

Ήταν η περίοδος που ο Βουδισμός έκανε την εμφάνιση του στη χώρα και όλοι οι στρατιωτικοί ηγέτες είχαν ασπασθεί τη νέα θρησκεία. Ο σχεδιασμός των κήπων γινόταν έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει βουδιστικούς ναούς και να βοηθάει τους μοναχούς να διαλογίζονται. Παρά τη λιτότητα και τη μινιμαλιστική τάση τους, οι λίμνες, τα νησάκια και οι γέφυρες έκαναν και εδώ την εμφάνιση τους. Πολλοί από τους κήπους αυτού του ρυθμού συντηρούνται μέχρι τις μέρες μας με φωτεινά παραδείγματα τους βασικότερους Zen ναούς του Κιότο

Περίοδος Azuchi - Momoyama

Οι κήποι τσαγιού είχαν κάνει την εμφάνιση τους πολλά χρόνια πριν για να φιλοξενούν τις εορτές τσαγιού, όμως η κατασκευή τους άγγιξε νέα επίπεδα κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Χαρακτηρίζονται από την απλότητα και τη χρηστικότητα τους. Ένα πέτρινο μονοπάτι οδηγεί από την είσοδο στο σπίτι, ενώ υπάρχει πάντα και ένας νιπτήρας για το τελετουργικό πλύσιμο. Πολλοί από αυτούς τους κήπους υπάρχουν μέχρι σήμερα, όμως πλέον αποτελούν κομμάτι μεγαλύτερων κήπων.

Περίοδος Edo

- Την περίοδο αυτή κυριαρχούσαν τεράστιοι κήποι για μεγάλους περιπάτους με λίμνες, νησάκια και τεχνητούς λόφους. Πολλοί από τους κήπους της εποχής είχαν μέσα τους και έναν κήπο τσαγιού. Έτσι τέτοιου είδους κήπους μπορούμε να βρούμε σήμερα σε παλιά κάστρα/πόλεις διασκορπισμένες γύρω από το Τόκιο.
- Την ίδια εποχή, στην αστική Ιαπωνία ήταν πολύ δημοφιλείς οι μικροί σε μέγεθος κήποι που κάλυπταν την αυλή ενός αστικού σπιτιού ή τον ελάχιστο χώρο ανάμεσα σε δύο σπίτια. Λόγω του μεγέθους τους, συνήθως περιείχαν ελάχιστα διακοσμητικά στοιχεία και δεν προβλεπόταν η είσοδος σε αυτούς.

Μοντέρνοι Κήποι

- Κατά τη διάρκεια της Περιόδου Showa (1926-1988.), ο ιαπωνικός κήπος έγινε μια επέκταση της αρχιτεκτονικής του κτιρίου. Τότε φτιάχτηκαν πολλοί κήποι με δυτική νοοτροπία στο Τόκιο. Η Ιαπωνία μπήκε σε εποχή γρήγορου εκμοντερνισμού (*πολλά στοιχεία του δυτικού πολιτισμού έκαναν την εμφάνιση τους).
- Μερικοί σύγχρονοι ιαπωνικοί κήποι είναι σχεδιασμένοι από τον Mirei Shigemori, ο οποίος εμπνεύστηκε από κλασικά πρότυπα. Άλλοι σύγχρονοι κήποι έχουν μια πολύ πιο ριζοσπαστική προσέγγιση στις παραδόσεις.

Είδη κήπων

Οι Ιαπωνικοί κήποι χωρίζονται σε:

- κήπους ζεν και
- κήποι περιπάτων
- Κήποι προαυλίων.
- κήπους τσαγιού.

Σημασία κήπου Ζεν

- Επίσης, περιγράφονται και ως «κήποι του κενού», δεν αποτελούν κήπους με την παραδοσιακή έννοια της λέξης, αλλά είναι πανέμορφα έργα τέχνης.
- Συνήθως ένας κήπος Ζεν δεν έχει τίποτε άλλο παρά λίγες πέτρες μέσα σε άμμο.
- Υπάρχουν διάφορα στοιχεία που απαρτίζουν τους Ιαπωνικούς κήπους όπως λίμνες, βότσαλα, άμμος, ρυάκια, καταράκτες, γέφυρες πέτρινα φανάρια και σκαλοπάτια, ξύλινα κιόσκια.

Κήποι περιπάτων

- Άποτελούν κληρονομιά της αρχαίας κινεζικής αυτοκρατορικής παράδοσης πάρκων.
- Τα αυτοκρατορικά πάρκα κυνηγιού πλήρη με τεχνητά βουνά και λοφάκια και τα νησιά και μικρές λιμνες.

Κήποι προαυλίων

- Σημαντικό στοιχείο τους είναι το μικρό μέγεθός του
- Ο έξυπνος τρόπος εκμετάλλευσης του χώρου είναι μοναδικός αφού σημεία αφήνονται επίτηδες κενά έτσι ώστε να δημιουργήσουν το αίσθημα ηρεμίας και ύπαρξης αρκετού χώρου.

Κήποι Τσαγιού

- Ο παραδοσιακός κήπος τσαγιού είναι στην πραγματικότητα 2 κήποι ενωμένοι σε έναν.
- Υπάρχει ο μικρός εξωτερικό κήπος όπου οι επισκέπτες περιμένουν σε ένα 'χώρο αναμονής', και ο εσωτερικός κήπος που περιέχει το σπίτι τσαγιού.
- Οι κήποι τσαγιού δεν είναι μεγαλύτεροι από ένα κανονικό σπίτι μαζί με την αυλή του.

Συμβολισμοί της Φύσης

Στους Ιαπωνικούς Κήπους

Οι Ιαπωνικοί κήποι περιέχουν:

- Νερό (Σιντριβάνια , Μικρές Λίμνες και Ρυάκια)
 - Άμμο και Πέτρες
 - Γέφυρες
 - Φράχτες και Πύλες
 - Φανάρια
 - Ψάρια
- και φυσικά
- Δέντρα και Λουλούδια

Νερό

- Το νερό από την πλευρά του κάνει αισθητή την παρουσία του σε όλες του τις μορφές -λίμνες, ρυάκια, σιντριβάνια- άλλες φορές έντονα, άλλες πάλι πιο διακριτικά μέσα από ένα γεφυράκι χαμένο στην οργιώδη βλάστηση ή μέσα από το θρόισμα των φύλλων
- Στο Βουδισμό, το νερό και η πέτρα συμβολίζουν το ying και το yang, τα δύο αντίθετα που συμπληρώνουν το ένα το άλλο.
- Πιστεύεται ότι το νερό φέρνει καλή τύχη

Φωτογραφίες Νερό

Άμμος και Πέτρες

- Ένας Κάθετος βράχος μπορεί να συμβολίζει το βουνό Horai (κατοικία των 8 Αθανάτων).
- Ένας επίπεδος βράχος μπορεί να συμβολίζει τη Γη.
- Οι βράχοι φυτεύονται βαθιά στη γη ως ένδειξη σταθερότητας και μονιμότητας.
- Η άμμος συμβολίζει παραλίες ή ένα ποτάμι που κινείται
- Οι βράχοι είναι διατεταγμένοι σε προσεκτικές συνθέσεις των δύο, τριών, πέντε ή επτά, (με τρία να είναι η πιο κοινή)

- Ένας ψηλός βράχος συνήθως αντιπροσωπεύει τον ουρανό, ενώ ένας χαμηλότερος βράχος είναι η γη, και ένας μεσαίου μεγέθους είναι η ανθρωπότητα, η γέφυρα μεταξύ ουρανού και γης.
- Στην αρχαία Ιαπωνία, η άμμος και τα χαλίκια χρησιμοποιήθηκαν γύρω από λάρνακες Shinto και βουδιστικούς ναούς. Αργότερα χρησιμοποιήθηκαν σε κήπους Zen. Η λευκή άμμος εκπροσωπεί την καθαρότητα, ενώ η άμμος συναντάται και σε άλλα χρώματα όπως γκρι, καφέ ή μπλε-μαύρο.

Φωτογραφίες Άμμος-πέτρες

Γέφυρες

- Οι γέφυρες εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στους ιαπωνικούς κήπους κατά την περίοδο Heian
- Η γέφυρα συμβολίζει το δρόμο για τον παράδεισο και την αθανασία
- Γέφυρες κατασκευάζονται από πέτρα (*Ishibashi*), από ξύλο ή από κορμούς με χώμα στην κορυφή και καλύπτονται με βρύα (*Dobashi*)
- Μπορεί να είναι είτε τοξωτές (*soribashi*) ή κατ'αποκοπή (*hirabashi*). Μερικές φορές, αν είναι μέρος του ναού, είναι βαμμένες κόκκινες, κατά την κινεζική παράδοση, αλλά ως επί το πλείστον ήταν άβαφες.

- Κατά τη διάρκεια της περιόδου Έντο, όταν οι μεγάλοι κήποι περιπάτου έγιναν δημοφιλείς, ρυάκια και μονοπάτια κατασκευάστηκαν, με μια σειρά από γέφυρες, συνήθως σε ένα ρουστίκ στυλ.

Γέφυρες-Φωτογραφίες

Δέντρα και φυτά

- Σε έναν ιαπωνικό κήπο τίποτα δεν είναι φυσικό ή αφημένο στην τύχη. Κάθε φυτό έχει επιλεγεί σύμφωνα με τις αισθητικές αρχές, είτε για να κρύψει ανεπιθύμητα αξιοθέατα, είτε για να χρησιμεύσει ως σκηνικό για ορισμένα χαρακτηριστικά κήπου, είτε για να δημιουργήσει ένα γραφικό σκηνικό, σαν μια τοπιογραφία ή κάρτα .
- Τα δέντρα έχουν επιλεγεί προσεκτικά έτσι ώστε να παραπέμπουν στα χρώματα του φθινοπώρου τους. Το Moss χρησιμοποιείται συχνά για να δείξουν ότι ο κήπος είναι αρχαίος. Τα λουλούδια είναι, επίσης, προσεκτικά επιλεγμένα με βάση την εποχή της ανθοφορίας τους. Μερικά φυτά που έχουν επιλεγεί για το θρησκευτικό συμβολισμό τους, όπως η Lotus, ιερό στη βουδιστική διδασκαλία, ή το πεύκο, το οποίο αντιπροσωπεύει τη μακροζωία.

- Στα τέλη του 16ου αιώνα, μια νέα τέχνη αναπτύχθηκε στον ιαπωνικό κήπο. Η τεχνική της κοπής θάμνων σε μπάλες ή στρογγυλά σχήματα που μιμούνται τα κύματα. Ήταν παρόμοια με την τεχνική των κήπων toriary που κατασκευάζονταν στην Ευρώπη την ίδια στιγμή, εκτός από το ότι στους ευρωπαϊκούς κήπους toriary προσπαθούσαν να κάνουν τα δέντρα να μοιάζουν με γεωμετρικά στερεά αντικείμενα, ενώ στην o-karikomi προσπαθούσαν να κάνουν τους θάμνους να φαίνονται σαν να ήταν σχεδόν υγροί.
- Τα πιο κοινά δέντρα και φυτά που βρέθηκαν στους ιαπωνικούς κήπους είναι η αζαλέα, η καμέλια, η δρυς, το ιαπωνικό βερίκοκο, κεράσι, σφενδάμι, η ιτιά, το ginkgo, το ιαπωνικό κυπαρίσσι, το ιαπωνικό κέδρο, πεύκο και το μπαμπού

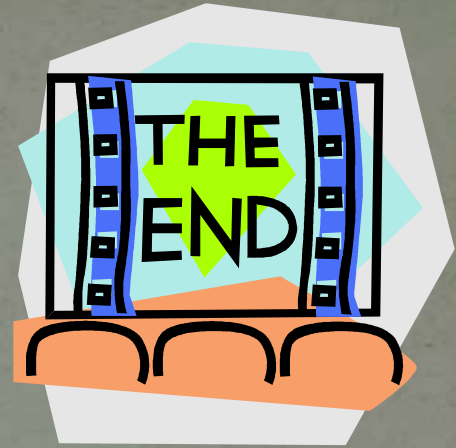

Επίλογος

- Ο σχεδιασμός κήπων θεωρείται, στην κυριολεξία, μία μορφή τέχνης στην Ιαπωνία που εξελίσσεται για πάνω από 1000 χρόνια και «αντιγράφεται» σε ολόκληρο τον πλανήτη. Έχει επηρεάσει γειτονικές της χώρες όπως την Κίνα και την Κορέα, όπως επηρεάστηκε και αυτή, αλλά στάθηκε πηγή έμπνευσης μέχρι και για την Αμερική.
- Η θρησκεία, δηλαδή ο Βουδισμός είχε τεράστια επιρροή στους συγκεκριμένους κήπους. Σύμφωνα με την γιαπωνέζικη κουλτούρα τα πάντα στην φύση είναι ιερά: τα δέντρα, τα φυτά ακόμα και οι πέτρες.

Πηγές

- <http://www.jenny.gr/japan-garden/>
- <http://mirantasmittlegarden.blogspot.gr/2012/08/japanese-gardens.html>
- <http://www.inewsgr.com/131/mageftikoi-iaponikoi-kipoi.htm>
- <http://library.bonsaiforum.gr/bonsaiart/relatedarts/japanesegardens.html>
- Βιβλίο Japanese Gardens από το συγγραφέα Gunter Nitschke και τις εκδόσεις Taschen
- <http://www.otyposnews.gr/archives/11818>
- <http://mirantasmittlegarden.blogspot.gr/2012/08/japanese-gardens.html>
- <http://www.youtube.com/watch?v=CZANVg9T2NQ>
- <http://www.youtube.com/watch?v=IS9n6wU43v0>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_garden

ΤΕΛΟΣ

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας